Nr.35. **W IMIE PRZYSZŁOŚCI.** 27.X.1944.

Przegląd tygodniowy wydarzeń wojennych i politycznych (21-27.X)

Sprawy polskie. Koniec ubiegł.tygodnia przyniósł zakończenie długotrwałej konferencji moskiewskiej. Dnia 19.X. opuścili Moskwę prem.Churchill i min.Eden, a w dniu następnym prem.Mikołajczyk, prof. Grabski i min.Romer. Na zakończenie rozmów wydano angielsko-sowiecki lakoniczny komunikat, stwierdzający, że w świetle ostatnich wydarzeń i uchwał konferencji w Quebec odnośnie wojny w zachodniej Europie zrobiono wyczerpujący przegląd rozwijania się planów wojennych, uzgodnionych w Teheranie i wyrażono niezbitą pewność w stosunku do przyszłego rozwoju operacji sojuszniczych na wszystkich frontach. Kwestję polską wyciągnięto w komunikacie na plan pierwszy i poświęcono jej najwięcej miejsca: "osiągnięto znaczny sukces odnośnie decyzji w kwestji Polski, która została szczegółowo omówiona między rządami sowieckim i brytyjskim. Przeprowadzono rozmowy z premierem i ministrem spraw zagr. rządu polskiego w Londynie, jak również z przewodniczącym Rady Narodow. i przewodniczącym Polskiego Komit.Wyzw.Narod. w Lublinie. Rozmowy te znacznie zmniejszyły różnice i rozwiały nieporozumienia. Rozmowy w nierozstrzygniętych sprawach trwają w dalszym ciągu." W końcu komunikatu poruszono ogólnikowo sprawę warunków rozejmu z Bułgarją i kwestję wspólnej polityki w Jugosławji. Na lotnisku, przed odlotem, prem. Churchill wygłosił krótkie, w serdecznym tonie utrzymane przemówienie pod adresem swojego gospodarza, w którym pobyt w Moskwie nazwał najpracowitszym i najtwardziej naprężonym, ale też najprzyjemniejszym. W sobotę, 21.X. przybył Churchill do Londynu i w następnych dwu dniach składał sprawozdanie ze swej wizyty przed królem i wojennym gabinetem. O Edenie podano oficjalnie, że z Moskwy udał się w niewiadomym kierunku. Dopiero 26.X. ogłoszono, że wraz z angielską i amerykańską generalicją znalazł się w świeżo wyzwolonych Atenach. W dniu wyjazdu Churchilla z Moskwy prem.Mikołajczyk konferował jeszcze z komisarzem Mołotowem a według komunikatu moskiewskiego, także z przewodniczącym Rady Narodow. Bierutem. Po powrocie do Londynu odbyło się 24.X.posiedzenie Rządu, na którym referował przebieg i wyniki konferencji w Moskwie. - Prasa światowa komentuje moskiewskie narady bardzo ostrożnie, oczekując szczegółów, które niewątpliwie ujawnione zostaną na najbliższym wystąpieniu Churchilla w Izbie Gmin. Wystąpienie to jest od kilku dni zapowiadane na piątek 27.X. W sprawach polskich prasa światowa odzywa się z równą powściągliwością, ograniczając się do rozwadniania słów oficjalnego komunikatu. Rzecz znamienna, że komentarze sowieckie do komunikatu, zarówno pomieszczone w "Prawdzie", jak też podobne w środowym "Przeglądzie międzynarodowym" w radio, z większym niż dotychczas naciskiem podnoszą hasło silnej i niepodległej Polski, zaznaczając, że rozmowy w kwestji Polski trwają w dalszym ciągu. Radio polskie z Londynu już tydzień wyraźnie unika tonów drażniących Rosję, nie cytując, jak poprzednio, głosów ze świata, stojących w konflikcie po naszej stronie, bądź atakujących Rosję. Lwowska prasa podziemna podważa wiadomość jakoby rozmowy moskiewskie w sprawie Polski rozbiły się, ponieważ Stalin już dziś pragnie rozstrzygnąć kwestję graniczną w sensie linji Curzona, zaś Mikołajczyk jest zdania, że sprawę tę może załatwić dopiero Sejm Rzeczypospolitej.- Komitet lubelski nie zaprzestaje ataków na rząd polski w Londynie. W ubiegłym tygodniu, jeszcze w czasie trwania moskiewskich narad, zebrani w Lublinie przedstawiciele "Stronnictw", popierających Komitet, wyrazili oświadczenie osądzające zamachy na przedstawicieli KWN, rzekomo organizowane przez rząd londyński. Domagają się od prem.Mikołajczyka deklaracji potępiającej te zamachy i deklarację taką stawiają jako warunek przyszłej ewentualnej współpracy.- W kraju, zwł. w okręgu łódzkim, Niemcy zarządzają ewakuację, prowadząc równocześnie intensywną propagandę przeciw bezładnej ucieczce ludności niemieckiej. Władze polskie zwracają się do polskich robotników z O.T., zajętych kiedyś we Francji i do zbiegłych z szeregów niemieckich żołnierzy polskiej narodowości, aby się zgłaszali do wojskowych władz anglo-amerykańskich, skąd zostaną przekazani do obozów jeńców i znajdą możność wstąpienia do armji polskiej.- Prezydent Raczkiewicz nadał krzyż Virtuti Militari marszałkowi Montgomery'emu i gen.Claireowi, dowódcy I-szej Armji Kanadyjskiej.- Miasto Gondawa nadało krzyż wdzięczności gen.Maczkowi, pułk.Dworakowi i kapit.Kiepfischowi.

./.

Front na ziemiach polskich wykazywał już pełne ożywienie. Niemcy podali o silnych atakach sowieckich między Warszawą a Bugiem oraz w Beskidach, gdzie walki trwają. Rosjanie powiadomili o zajęciu paru miejscowości na południowy zachód od Pragi. Koncentracja wojsk sowieckich na ziemiach polskich trwa.

Na zachodzie wojska anglo-kanadyjskie zajęły Breskens i opanowały ujście Skaldy. Druga armja angielska rozszerza w dalszym ciągu swój klin na południowym wschodzie Holandji, opierając go na szerokiej przestrzeni o Mozę. W ruinach Akwizgranu wzięto do niewoli 9 tys. Niemców. Wojska alianckie zajęły Rosenthal oraz toczą walki na ulicach Hertogenbosch. Po długich walkach zajęto Breskens. Na półwyspie Berelnd i Walcheren odcięto 10 tys. Niemców. Trwają ciężkie bombardowania Niemiec, w których bierze udział niejednokrotnie do 2 tys. samolotów. O rozmiarach akcji świadczy fakt, że na samo Essen zrzucono w ostatnich dniach ponad 8 tys. ton bomb. Przeciwdziałanie pościgowców niemieckich znikome. Niskie też straty lotnictwa alianckiego.

Front we Włoszech przesuwa się ku północy powoli, ale systematycznie. Po zajęciu miejscowości Cesena na drodze z Rimini do Bolonji, zdobyto Cervię oraz utworzono przyczółki nad rzeką Savio.

W Grecji wojska angielskie, greckie i polskie, po zdobyciu Aten, posuwają się ku północy. Sforsowano Termopile i zajęto Lamię oraz Larissę. Prowadzone jest też oczyszczanie z Niemców wysp na morzu Egejskim. Powstańcy albańscy opanowali ważny port nad Adrjatykiem, Valonę.

W Jugosławji odbywa się oczyszczanie z resztek wojsk niemieckich wschodniej i północno-wschodn. części kraju. Niemcy podają o koncentrycznym ataku wojsk bułgarskich i jugosłowiańskich na stolicę Macedonji, Skoplje. Armja sowiecka doszła aż do Morawy i walczy w okolicy miejscowości Czaczak. Po kilkudniowych ciężkich walkach ulicznych zdobyty został Belgrad. Wojska marsz. Tito i armja rosyjska przeprawiły się na północny brzeg Sawy i zajęły Zemun i szereg innych miejscowości na zachód od niego. Uwolniony został Szabac. Po zdobyciu Nowego Sadu doniesiono 26.X. o zupełnym oczyszczeniu z Niemców, Baczki, t.j. jugosłowiańskich terenów między dolną Wisłą a Dunajem.

Na Węgrzech posuwają się wojska sowieckie między Dunajem a Cisą na północ, w kierunku Budapesztu. Po zajęciu Satu-Mare i całkowitem opanowaniu Siedmiogrodu, armja czerwona i wojska rumuńskie prą na zachód, a w rejonie Debreczyna i Niregyháza oparły się szerokim frontem o górną Cisę. Po sforsowaniu Karpat zajęły wojska sowieckie niemal całą Ruś Zakarpacką, w tym miasta Huszt i Mukaczewo. Na zwolnione terytorja Czechosłowacji wyjechali ze Lwowa czesko-słowaccy generałowie i przedstawiciele władzy cywilnej, dla objęcia administracji.

W Prusach Wschodnich rozpoczęła się gwałtowna sowiecka ofenzywa. Przy pomocy zmasowanego ognia artylerji i przy efektywnym wsparciu lotniczym rosjanie przełamali silny pas niemieckich fortyfikacji szerokości 240 km i wdarli się do 50 km wgłąb kraju. Niemcy stawiają zaciekły opór. Pod ogniem sowieckiej artylerji znikają dosłownie całe miasta. W rejonie Gombina i Wystrucia toczy się już trzy dni zacięta bitwa. Niemcy zarządzili ewakuację 300 tys. ludności Królewca.

Na dalekiej północy, w wyniku skutecznej ofenzywy, prowadzonej mimo mrozu i polarnej nocy, wojska sowieckie wkroczyły do Norwegji, zajmując port Kerkenes oraz szereg innych miejscowości i lotnisk wokół i posuwają się naprzód. Wespół z armją sowiecką działa armja norweska. Król norweski wystosował apel do narodu, witając wojska rosyjskie jako oswobodzicieli i nakazując współpracę z nimi. Zgodnie z układem norwesko-sowieckim, administrację na wyzwolonych ziemiach obejmują władze norweskie.

Wydarzenia polityczne. Prezydent Roosevelt wygłosił ub. soboty wielkie przemówienie, poświęcone w dużej mierze polityce zagranicznej i jego koncepcji zbiorowego bezpieczeństwa. Powszechną uwagę zwróciły ustępy poświęcone Rosji. Były one bardzo ciepłe, podnoszące wysoko wkład Rosji we wojnę i jej zasługi dla pokonania wroga. Na tle tem uzasadnił pomoc, udzieloną sojusznikowi i polemizował z przeciwnikami.- W Hiszpanji zanosi się nanową rewolucję. Niemcy oskarżają aliantów o organizowanie dywersji przeciwko generałowi Franko i o przerzucanie hiszpańskich grup dywersyjnych z Francji. Źródła sowieckie donoszą o ożywionej działalności hiszpańskich demokratycznych partyzantów.-

Na Fundusz prasowy złożyli : Maciej 50, Kruczek 45, Kasper 70, Maciej 20, Rybak 35, Marcin 60, Jurek 25, Moroczko 100, Kasia 150, Benito 40.-